

Lukiolaisraportti 2024

Selvitys lukiolaisten suhtautumisesta ja hakeutumisesta jatko-opintoihin

Mikä lukiolaisraportti?

Selvityksen tiedonkeruu toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella **lokamarraskuussa 2023**.

Tutkimuksen kyselylinkki lähetettiin lukioiden opinto-ohjaajille, jotka välittivät sen eteenpäin opiskelijoilleen.

Lisäksi kyselyä jaettiin studentum.fi:n sosiaalisen median kanavissa ja sähköpostimarkkinoinnissa.

Tulosten tilastollinen virhemarginaali on 95 prosentin luottamusvälillä ± 2 %-yksikköä.

1213
abiturienttia

3350
lukiolaista

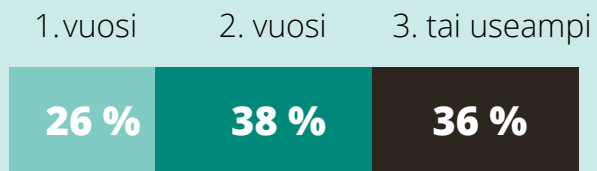
Excitement and stress. Really mixed feelings.

Eniten varmaankin kysymysmerkkejä koska en tiedä vielä mille alalle tai mihin yliopistoon hakea, mutta uskon että asia selkenee ajallaan.

Olen kokenut lukion aina semmosena välivaiheena, niin kivaa että pääsee hakemaan jatko-opintoihin.

Kyselyn vastaajat

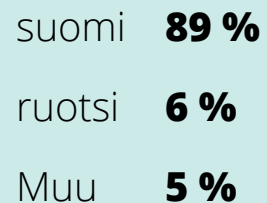
OPISKELUVUOSI

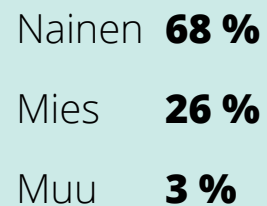
IKÄ

ÄIDINKIELI

SUKUPUOLI

5 nostoa tämän vuoden tuloksista

1

Melkein kaksi kolmesta lukiolaisesta kokee jatko-opintoihin ja niihin hakeutumiseen liittyvää stressiä – naiset miehiä enemmän.

2

Yhä useampi nuori aikoo pitää väli vuoden – vain kolmasosa aikoo varmasti suunnata suoraan jatko-opintoihin.

3

Yhä useampi lukiolainen saa opiskeluun liittyvää tietoa somesta, ja Opintopolkua puolestaan hyödynnetään hieman aiempaa vähemmän.

4

Yliopisto pitää edelleen ykkössijaa lukiolaisten todennäköisenä jatko-opiskelupaikkana, ja ammattikorkeakoulu on selkeä kakkonen.

5

Nuoret kokevat stressiä etenkin sopivan opiskelupaikan löytymisestä, oman osaamisen riittämisestä sekä valintakokeista.

Lukiolaisten arvot ja mielipiteet

Kenen mielipiteet vaikuttavat lukiolaisiin?

1. Vanhempien
2. Ystävien
3. Opinto-ohjaajan
4. Opettajien
5. Somevaikuttajien

60 % vastaajista kertoo vanhempien mielipiteiden vaikuttavan heihin eniten.

9 % vastaajista sanoo opon mielipiteen vaikuttavan eniten, **25 %** ystävien.

53 % vastaajista sanoo onnellisuuden olevan heille tärkeintä, **29 %** terveyden.

Mihin järjestykseen lukiolaiset asettavat eri arvot?

1. Onnellisuus
2. Terveys
3. Turvallisuus
4. Koulutus
5. Varallisuus
6. Ympäristö

Pyysimme lukiolaisia laittamaan annetut vaihtoehdot tärkeysjärjestykseen.

Lukiolaisten arvot ja mielipiteet

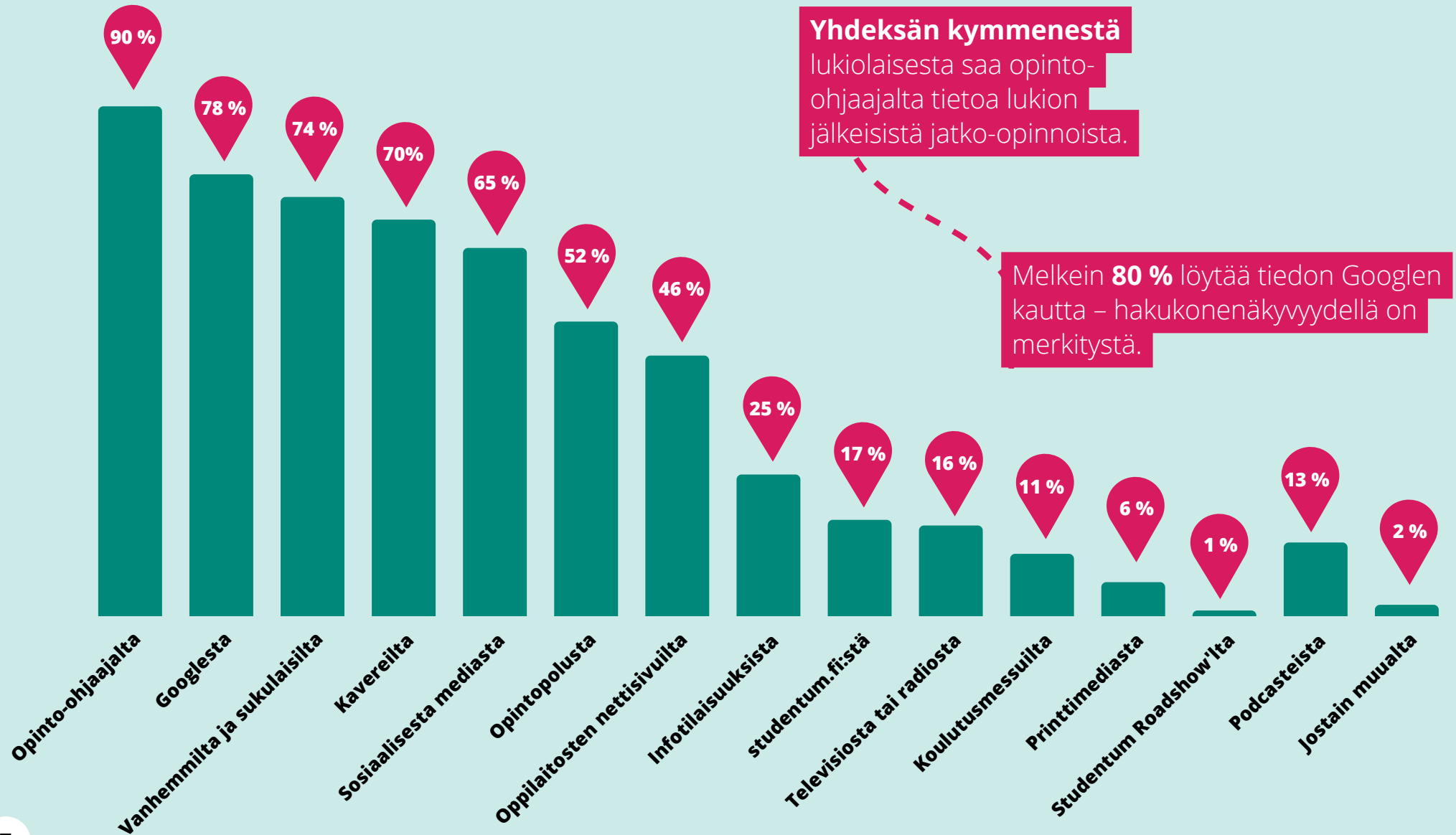
Mitkä ovat tärkeimmät asiat opiskelupaikkaa valitessa?

1. Kiinnostava opiskeluala
2. Alalla on hyvä työllisyystilanne
3. Paikkakunta
4. Alalla on hyvät palkat
5. Kaverit
6. Oppilaitoksen maine

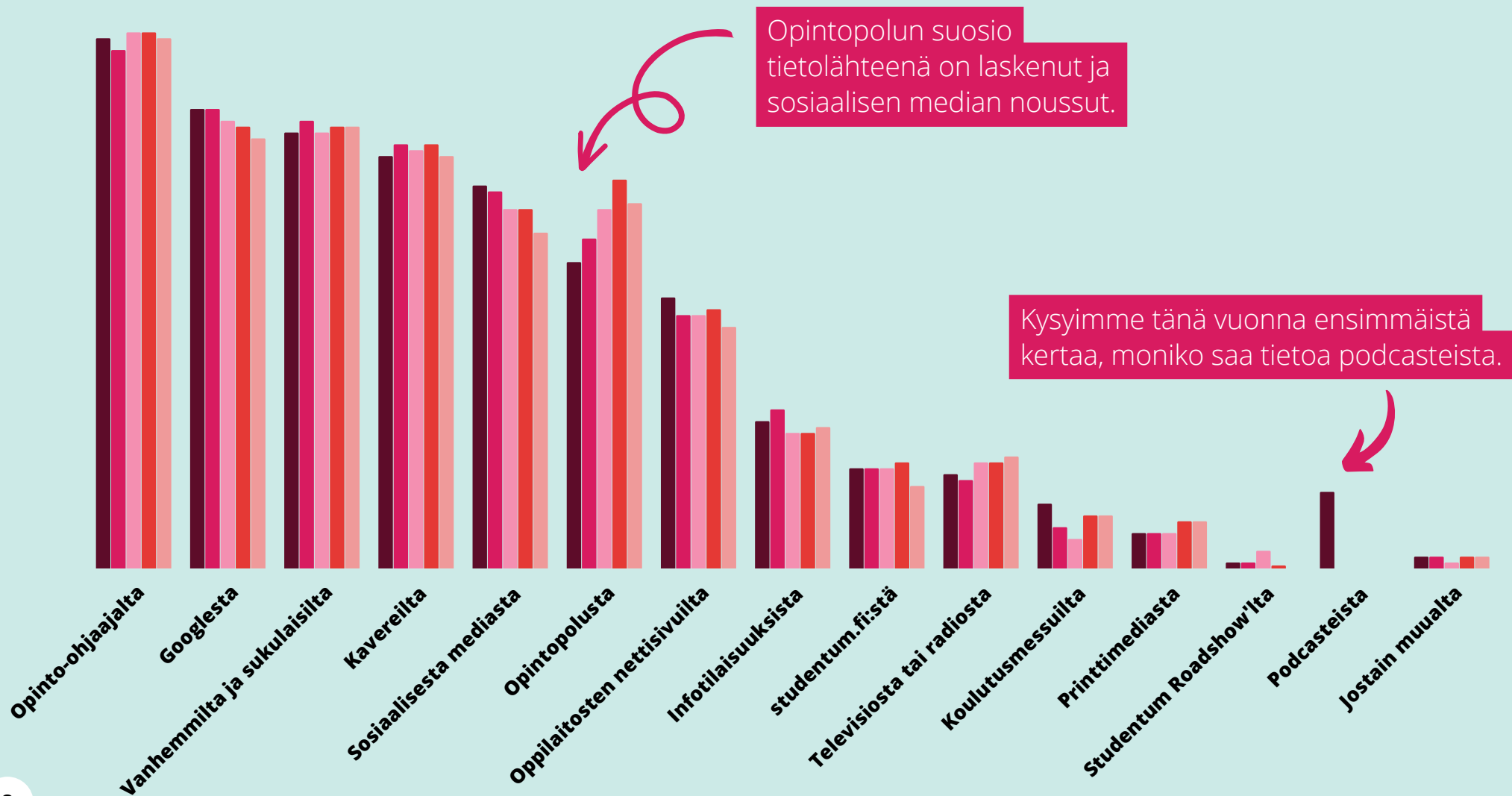
76 % lukiolaisista sanoo, että kiinnostava opiskeluala on kaikkein tärkein asia.

Opiskeltavan alan työllisyystilanne ja oppilaitoksen paikkakunta ovat alan palkkaa tai mainetta tärkeämpiä vaikuttimia opiskelupaikkaa valitessa.

Mistä lukiolaiset saavat tietoa?

Mistä lukiolaiset saavat tietoa?

Mitkä tiedot ovat tärkeitä lisätietoa etsiessä?

- 87 % Koulutuksen sisältö
- 86 % Koulutuksen paikkakunta / sijainti
- 82 % Hakijavaatimukset (esim. taustakoulutus, pääsykoetulos, keskiarvo)
- 76 % Työllistymiseen liittyvät tiedot (esim. mitä työtä voit tehdä ja missä)
- 64 % Koulutuksen hinta
- 56 % Koulutuksen hakuaika
- 53 % Koulutuksen alkamisaika
- 46 % Hakemiseen liittyvä ohjeistus
- 36 % Oppilaitoksen maine
- 21 % Oppilaitoksen yhteystiedot
- 2 % Jokin muu tieto*

*Sivuaine-
mahdollisuudet.

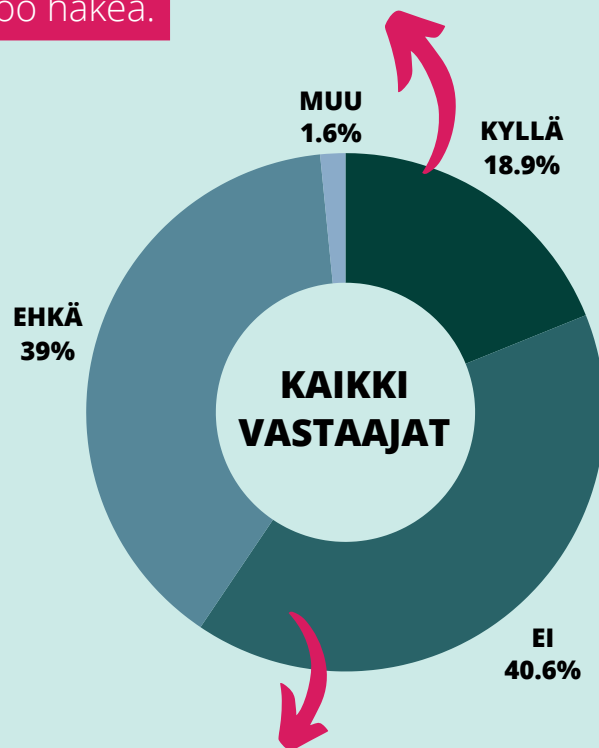
*Mahdolliset
pääsykokeet.

*Oppilaitosten
erityispiirteet.

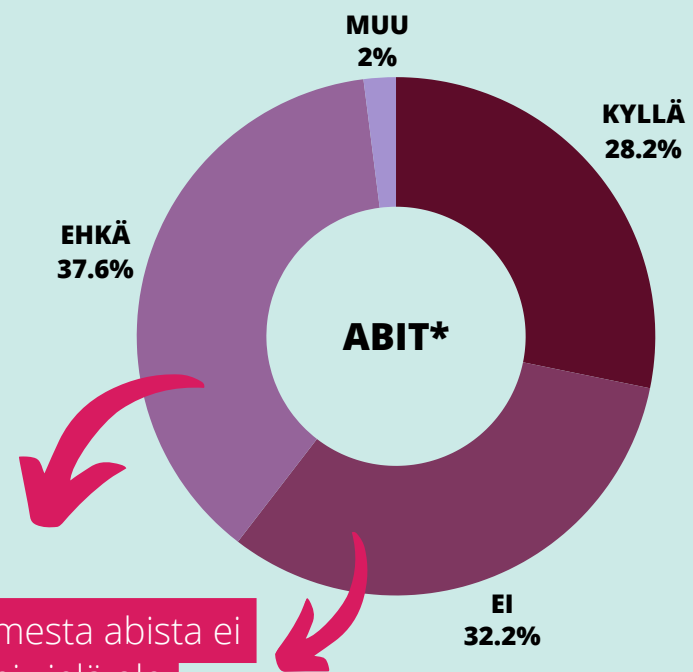
Pyysimme lukiolaisia valitsemaan listatuista tiedoista ne, jotka ovat heille tärkeitä opiskelupaikkaa etsiessä.

Kuinka moni tietää, minne aikoo hakea?

Aiempaa harvempi (vajaa viidennes lukiolaisista) tietää minne aikoo hakea.

Kaksi viidestä lukiolaisesta ei tiedä, mihin aikoo hakea.

Kaksi kolmesta abista ei tiedä tai ei vielä ole varma, mihin aikoo hakea.

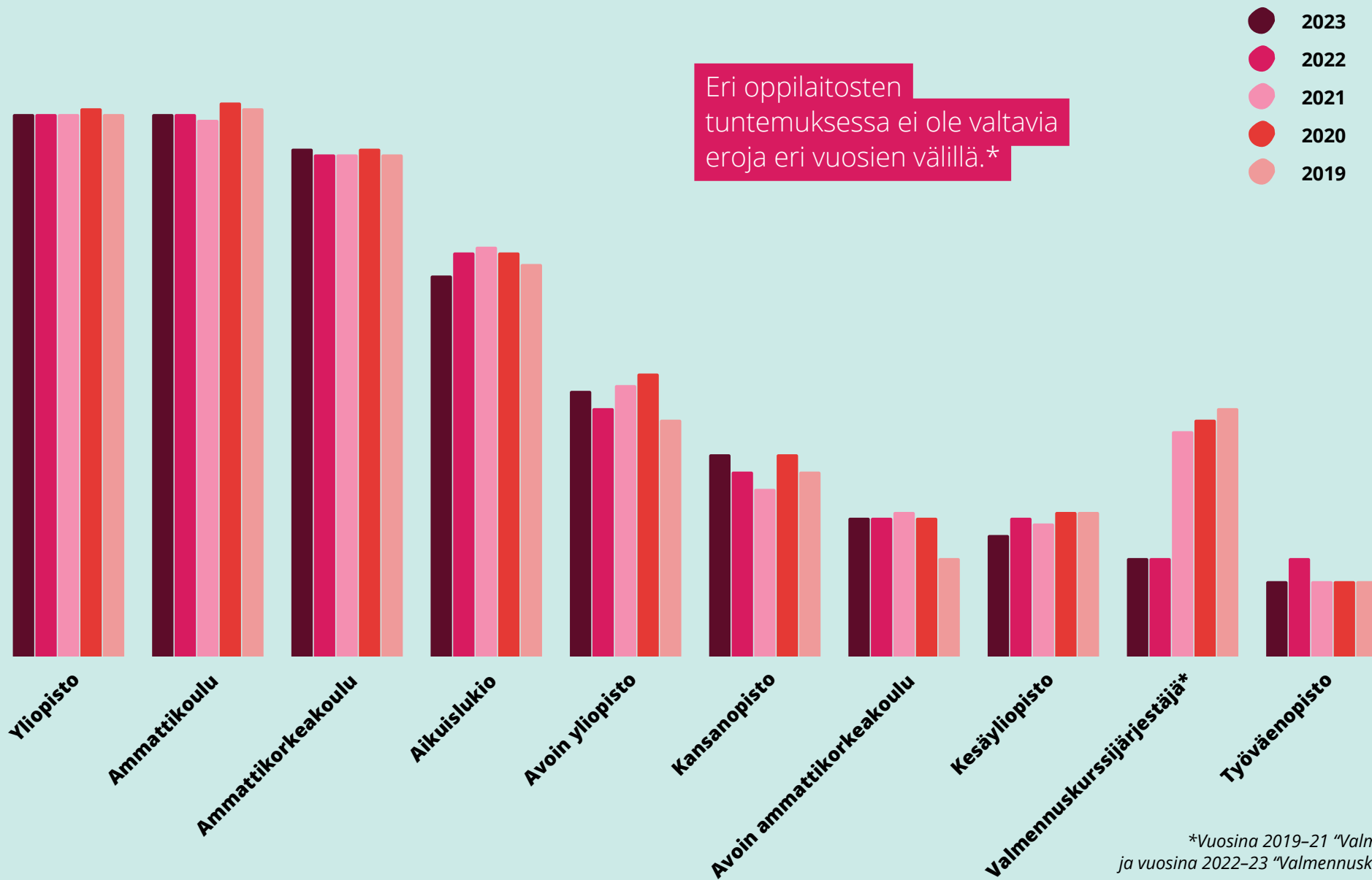
Miten hyvin lukiolaiset tuntevat oppilaitokset?

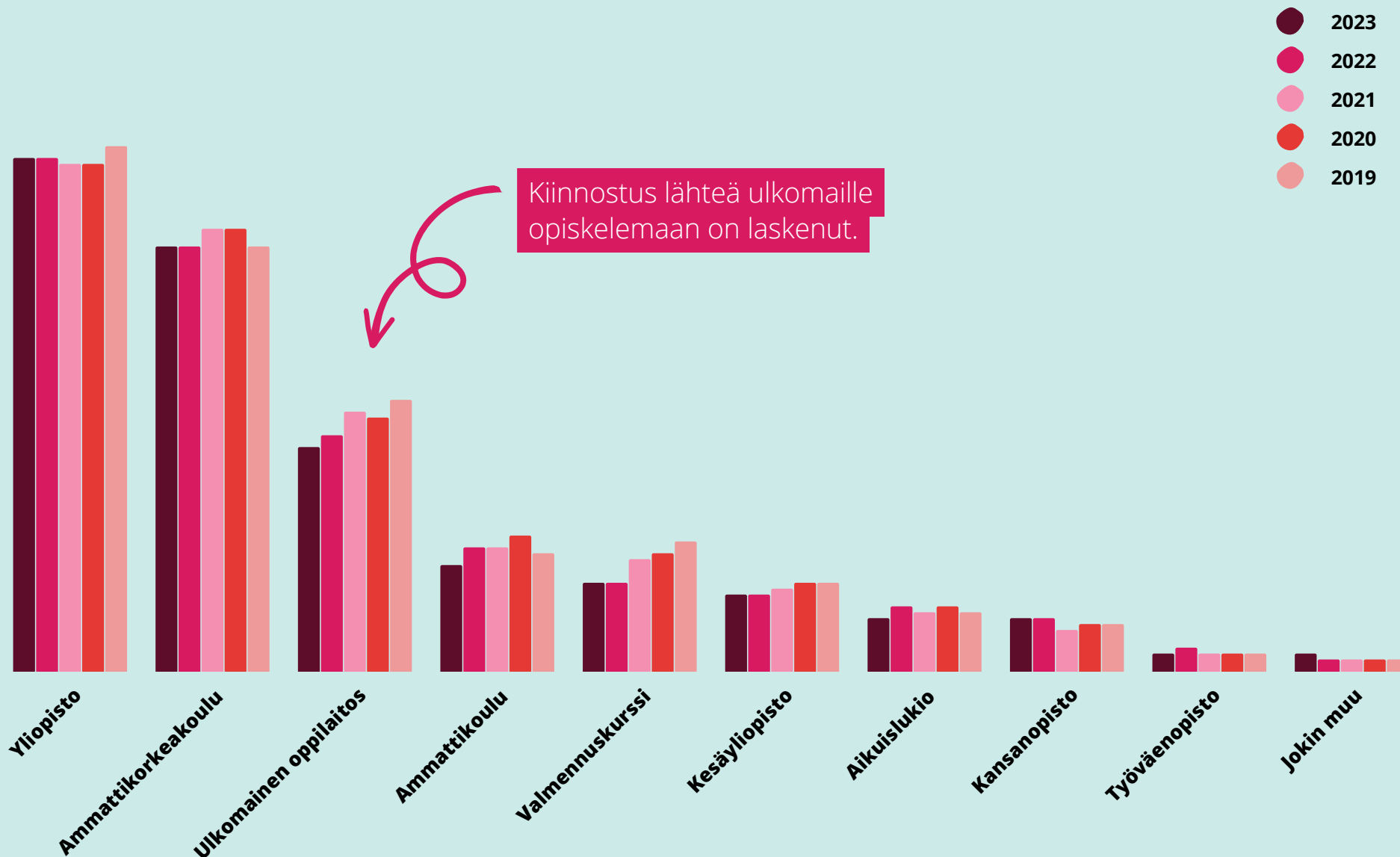
Ja missä niistä he näkisivät itsensä opiskelemassa

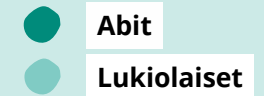
Miten hyvin lukiolaiset tuntevat oppilaitokset?

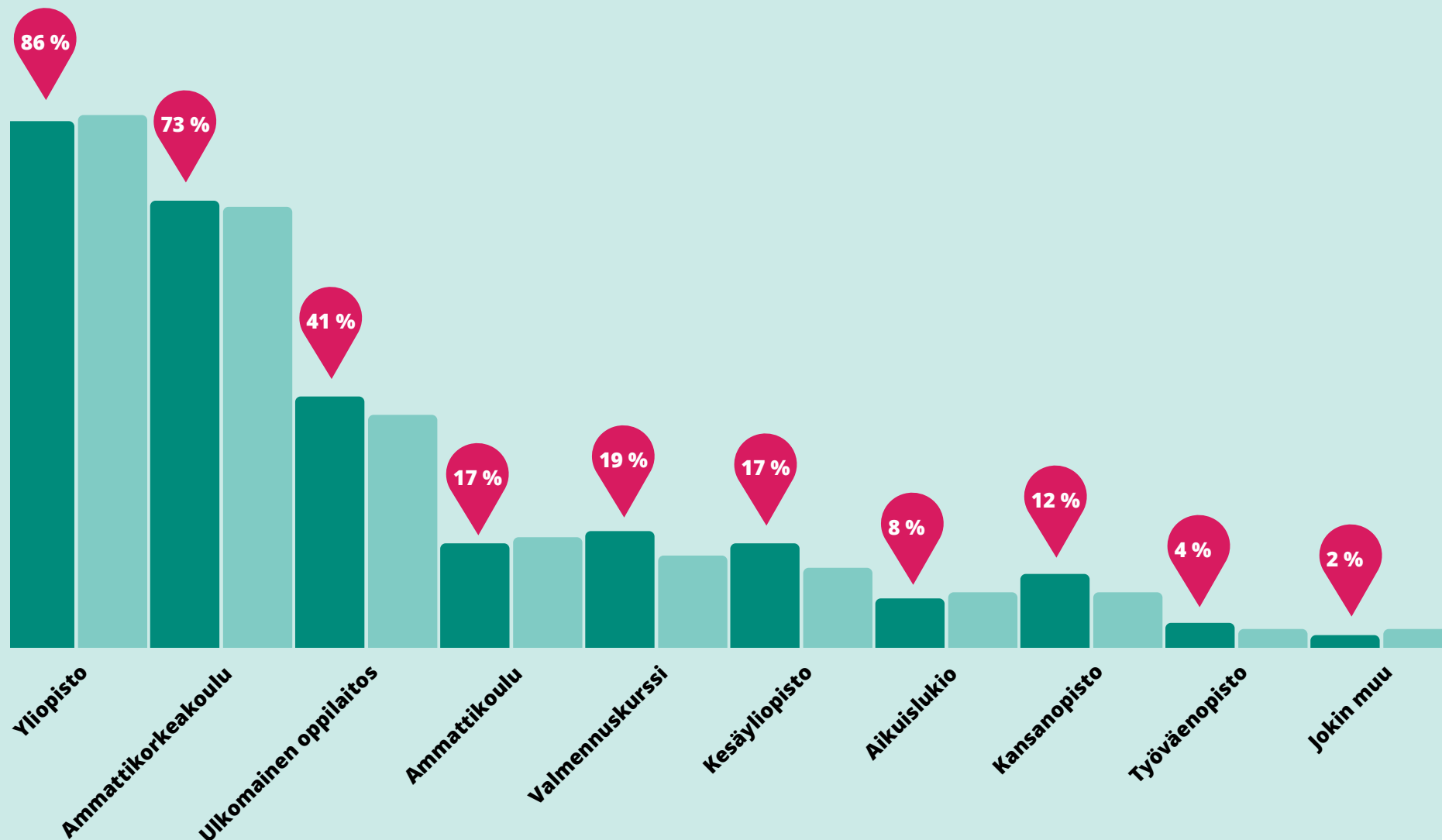
Ja missä niistä he näkisivät itsensä opiskelemassa

Miten hyvin abit tuntevat oppilaitokset?

Ja missä abit näkisivät itsensä opiskelemissa?

Tuen ja valmennuskurssien tarve

Moniko lukiolainen tarvitsee tai luulee tarvitsevänsä apua (esim. valmennuskurssi, tukiopetus) ylioppilaskirjoitukseen valmistautuessa?

- 20 % Kyllä
- 27 % En
- 32 % Ehkä
- 21 % En tiedä vielä

Naisista **23 %** kertoo uskovansa, että tarvitsee apua yo-kirjoitukseen valmistautuessa.

Miehistä vain **13 %** kertoi uskovansa, että tarvitsee yo-kirjoitukseen valmistautuessa apua.

Moniko mielii vaihtoon?

Lukiolaisista **yli puolet** haluaa/aikoo tai ehkä haluaa/ aikoo lähteä vaihtoon lukion tai myöhempien opintojen aikana. **Neljännes** sanoo, ettei halua/aio vaihtoon. Vastanneista vain **4 %** on jo ollut vaihdossa lukio-opintojensa aikana.

20 % Kyllä
36 % Ehkä
26 % En
18 % En tiedä vielä

2022	2021	2020	2019
19 %	19 %	18 %	21 %
31 %	33 %	33 %	32 %
30 %	27 %	29 %	27 %
20 %	20 %	20 %	20 %

Hieman aiempia vuosia useampi on kiinnostunut vaihto-opiskelusta.

Naispuolisista vastaajista **24 %** sanoo aikovansa lähteä vaihtoon, miespuolisista **11 %**. Ehkä-vaihtoehdon vastasi naisista **36 %**, miehistä **35 %**.

Moniko aikoo pitää välivuoden?

Näistä luvuissa ovat mukana myös ne vastaajat, jotka kertoivat pitävänsä välivuoden armeijan tai siviilipalveluksen johdosta.

Aiempaa useampi lukiolainen aikoo pitää välivuoden ja aiempaa harvempi on jatkamassa suoraan jatko-opintoihin.

Vuoden 2022 syksyllä **33 %** sanoi jatkavansa suoraan jatko-opintoihin, syksyllä 2023 **31 %**. Vuonna 2021 luku oli **43 %**, 2020 **43 %** ja 2019 **48 %**.

2023	2022	2021	
31 %	33 %	43 %	lukiolaisista aikoo jatkaa lukion jälkeen suoraan jatko-opintoihin.
52 %	48 %	41 %	vastaajista ei ole vielä varma, aikooko pitää välivuoden.
18 %	20 %	16 %	lukiolaisista sanoo, että ei aio jatkaa suoraan lukion jälkeen jatko-opintoihin.
34 %	36 %	40 %	abeista aikoo jatkaa lukion jälkeen suoraan jatko-opintoihin.
37 %	36 %	36 %	abeista ei ole vielä varma, aikooko pitää välivuoden.
29 %	29 %	24 %	abeista sanoo, että ei aio jatkaa suoraan lukion jälkeen jatko-opintoihin.

Moniko aikoo pitää välivuoden?

Näistä luvuista on **suodatettu pois** kaikki vastaajat, jotka kertoivat pitävänsä välivuoden **armeijan tai siviilipalveluksen johdosta**.

2023

42 % lukiolaisista aikoo jatkaa lukion jälkeen suoraan jatko-opintoihin.

43 % vastaajista ei ole vielä varma, aikooko pitää välivuoden.

15 % lukiolaisista sanoo, että ei aio jatkaa suoraan lukion jälkeen jatko-opintoihin.

43,5 % abeista aikoo jatkaa lukion jälkeen suoraan jatko-opintoihin.

36 % abeista ei ole vielä varma, aikooko pitää välivuoden.

20,5 % abeista sanoo, että ei aio jatkaa suoraan lukion jälkeen jatko-opintoihin.

2022	2021	2020	2019
43 %	54 %	60 %	63 %
43 %	38 %	34 %	26 %
14 %	9 %	6 %	5 %
46 %	50 %	60 %	64 %
32 %	35 %	32 %	25 %
22 %	14 %	9 %	11 %

Joka viides **ei** armeijaan tai sivariin suuntaavista lukiolaisista aikoo pitää välivuoden, ja reilu kolmasosa on epävarma suoraan jatko-opintoihin suuntaamisesta.

Mitä välivuoden aikana aiotaan tehdä?

- 81 % Töitä
- 44 % Matkustaa ulkomaille
- 43 % Valmistautua pääsykokeeseen
- 34 % Mennä armeijaan tai siviilipalvelukseen
- 30 % Opiskella
- 18 % En tiedä vielä
- 4 % Jotain muuta*

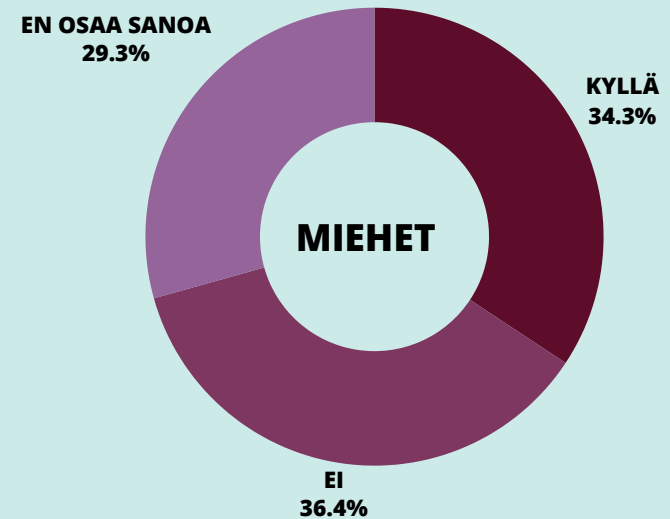
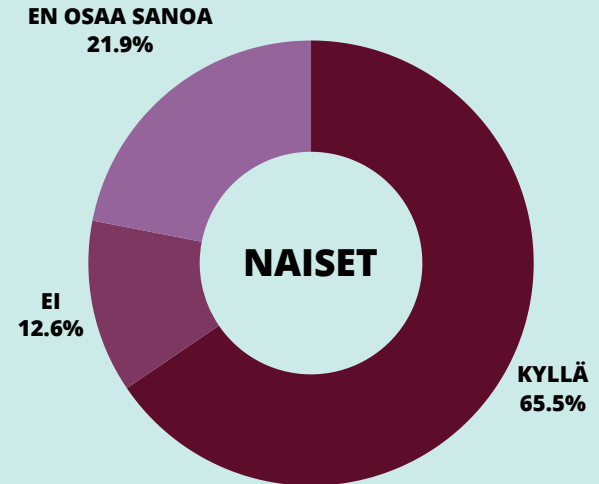
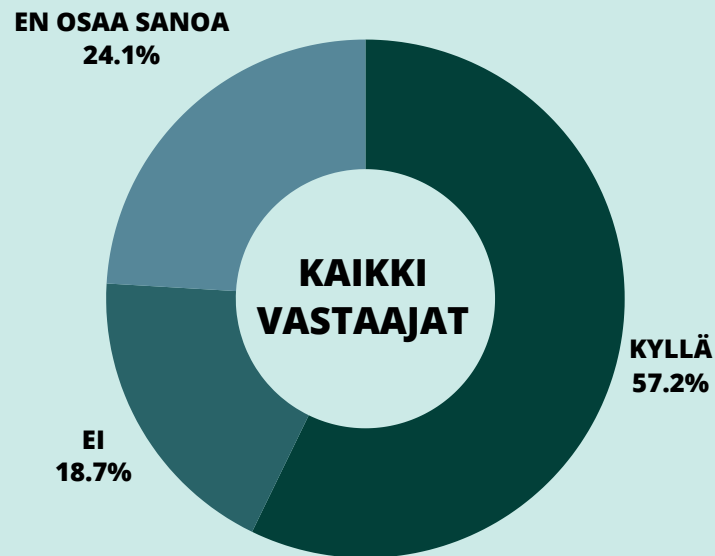

Miespuolisista vastaajista **75 %** aikoo pitää välivuoden armeijan tai siviilipalveluksen takia.

Lukiolaiset ja stressi

Melkein **kaksi kolmesta** lukiolaisesta vastasi "Kyllä", kun kysyimme, aiheuttaako opiskelupaikan valitseminen ja hakeminen stressiä.

Mikä lukiolaisia stressaa?

Kolmen kärki on sama kuin aiempina vuosina, mutta sopivan opiskelupaikan löytäminen on noussut ykköseksi.

TOP 3 stressinaihetta

1. Sopivan opiskelupaikan löytäminen

2. Oman osaamisen riittäminen

3. Valintakokeet

Naiset kokevat huomattavasti enemmän stressiä kuin miehet.

	Kaikki	Naiset	Miehet
Sopivan opiskelupaikan löytäminen	67 %	74 %	50 %
Oman osaamisen riittäminen	66 %	73 %	47 %
Valintakokeet	64 %	72 %	43 %
Raha-asiat	63 %	69 %	49 %
Uusien ystävien saaminen	51 %	57 %	36 %
Hakeminen	51 %	55 %	36 %
Työllistyminen	49 %	54 %	37 %
Uudelle paikkakunnalle muuttaminen	49 %	53 %	38 %
Ei mikään edellisistä	6 %	2 %	15 %
Jokin muu syy	3 %	3 %	2 %

Mikä lukiolaisia stressaa?

Stressaa, kuinka vaikealta alan vaihto vaikuttaa, sillä mitään varmuutta alan sopivuudesta itselle ei tässä vaiheessa ole.

Opintotuki ja mahdollinen koulun ohessa työskentely.

Oman jaksamisen ja motivaation riittäminen.

Liian korkeat vaatimukset (arvosanat, kirjoittamat aineet).

Pelko siitä, että muut ihmettelevät ratkaisuani.

Oma pärjääminen tulevaisuudessa.

Uuteen maahan asettuminen ja asunnon löytäminen.

Terveysteen liittyvät seikat.

Entä jos en pääse minnekään jatko-opiskelemaan?

Mikä lievittää stressiä ja ahdistusta?

Nuoret toivovat mm.

- ... että tietoa olisi saatavilla laajasti ja helposti ympäri vuoden – rautalangasta väännettynä!
- ... että jatko-opintovaihtoehtoihin tutustuttaisiin jo nuoremmalla iällä.
- ... saavansa apua ja ohjausta oman suunnan löytämiseksi.
- ... lisää puhetta rahasta ja jo aiemmassa vaiheessa opintoja.
- ... että ylioppilaskirjoituksilla ei olisi hakiessa niin paljon painoarvoa.
- ... lisää aloituspaikkoja korkeakouluihin.
- ... selkeitä ohjeita hakemisesta ja hakuprosessin vaiheista.
- ... taloudellista mielenrauhaa ja riittävää rahallista tukea opiskeluun.
- ... lisää tietoa siitä, millaista opiskelu oikeasti on.
- ... konkreettisia esimerkkejä työelämästä ja eri ammateista.
- ... että opiskelupaikan valintaan ei kohdistettaisi niin paljon paineita ja odotuksia.
- ... päättäjien asennemuutosta opiskelua tukevaan suuntaan.
- ... suopeampaa suhtautumista väli vuoden pitämiseen.

Enemmän turvaa ja itseluottamusta siihen, että tiedän mitä haluan. Minä haluaisin lisää tietoa kaikista aloista ja ammateista.

Enemmän tiedon saaminen jo toisen asteen opintojen aikana, eikä vain abivuoden viimeisenä puolena vuonna.

Nuoret lievittävät omaa stressiään
... liikkumalla ja harrastamalla.
... liikkumalla luonnossa.
... nukkumalla riittävästi.
... kuuntelemalla musiikkia, pelaamalla ja katsomalla sarjoja.
... valmistautumalla hakuun etukäteen.
... puhumalla läheisten kanssa.
... käymällä terapiassa.

Mitä ajatuksia jatko-opintoihin hakeutuminen herättää?

Pelottaa hirveästi. En tiedä asiasta oikeastaan mitään, mikä pelottaa. Entä jos menen väärään paikkaan opiskelemaan. Entä jos valitsen väärän työpolun. On niin tyhmä olo, enkä uskalla tehdä valintoja.

Olen iloinen, että pääsen pian jatko-opintoihin, koska silloin pääsen opiskelemaan niitä asioita, jotka oikeasti kiinnostavat.

Paljon stressiä. Valinta tuntuu aika pysyvältä, vaikka aina voikin muuttaa suunnitelmia. Ahdistaa, että kohta pitäisi osata tehdä niin isoja päätöksiä.

Eniten varmaankin kysymysmerkkejä, koska en tiedä vielä mille alalle tai mihin yliopistoon hakea, mutta uskon että asia selkenee ajallaan.

Bra och dåliga. Roligt att fortsätta med livet men press på bra prestation i skrivningarna och höga kraven orsakar mycket stress över framtiden samt ifall jag kommer att lyckas och komma in i den utbildning jag vill.

Avoimet vastaukset teemoittain

- 35 %** Stressi / ahdistus / paineet
- 27 %** Innostus tulevasta / positiiviset fiilikset / hyvä jännitys
- 24 %** Pelko / jännitys
- 19 %** Valinnanvaikeus / ei riittävästi tietoa / en tiedä mihin hakea
- 19 %** Muu (esim. ystävien saaminen, muutto)
- 13 %** Epävarmuus omasta osaamisesta / riittämättömyys
- 3 %** Talous / raha / palkka
- 3 %** Työllistyminen / työelämä
- 2 %** Mielensterveys / jaksaminen

**Haluatko tietää lisää?
Haluatko käyttöösi jonkin
yksittäisen taulukon tai graafin?**

Ota yhteyttä:

emma.niemi@studentum.fi